

Методичні рекомендації щодо організованого та якісного проведення НМТ-2024

Вдруге в Україні замість результатів традиційного ЗНО для вступу на бакалаврський рівень вищої освіти використовуються результати національного мультипредметного тесту (далі – НМТ). На відміну від минулого року, коли всі вступники проходили універсальний тест, у 2023 році стало можливим реалізувати індивідуальні освітні траєкторії абітурієнтів через надання їм права обирати третій предмет НМТ. Так, усі учасники проходили тестування з української мови та математики, а також з одного з предметів за вибором (історія України, одна з іноземних мов (англійська, французька, німецька або іспанська), фізика, хімія, біологія).

Основним нововведенням НМТ-2024 є тестування з чотирьох предметів, три з яких – українська мова, історія України та математика – є обов'язковими. Право вибору ще одного предмета лишається за вступником. До предметів, які будуть запропоновані учасникам, входять: українська література, географія, біологія, фізика, хімія, іноземні мови (англійська, німецька, французька, іспанська). Предмет на вибір показує індивідуальну освітню траєкторію людини та стимулює до вивчення іноземних мов або природничих наук.

Українська мова є необхідним іспитом для всіх спеціальностей, адже знання державної мови – базова навичка громадянина. Математика демонструє навички аналітичного й логічного мислення, які необхідні для подальшого навчання й розвитку. Зарахування історії України до категорії обов'язкових для складання предметів є важливим кроком для зміцнення національної свідомості та самоідентифікації. Такі знання формують здатність аналітичного й критичного мислення, розвивають уміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки й визначати тенденції та закономірності, а також бути стійкими до історичних маніпуляцій і фейків.

Значно розширено та удосконалено типи використовуваних у НМТ тестових завдань: завдання з вибором одного варіанта відповіді з-поміж кількох запропонованих, на встановлення відповідностей, завдання з наданням короткої числової відповіді, завдання на встановлення послідовностей, заповнення пропусків у тексті.

Зауважимо, що загальна тривалість виконання тестів у 2024 році збільшиться: учасники працюватимуть з тестовими завданнями впродовж чотирьох годин із невеликою перервою, що дасть можливість організаторам задля безпеки учасників провести тестування для кожного в один день.

Тому, зважаючи на нововведення НМТ-2024, необхідно систематично здійснювати роботу з відпрацювання у школярів навичок виконання тестових завдань різної форми й різного ступеня складності, практикувати онлайн тестування як навчальний прийом та контрольну форму перевірки знань, умінь і навичок учнів. Слід однаковою мірою використовувати тести на уроках як при здійсненні поточного, так і тематичного контролю. Окрім того, – застосовувати їх при поясненні нового матеріалу.

Підготовку школярів до виконання тестових завдань слід здійснювати, насамперед, за моделями, пропонуваними Українським центром оцінювання якості освіти. Ці моделі розроблено відповідно до вимог Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, вони охоплюють усі головні напрями освіти школярів та репрезентують усі розділи чинних навчальних програм, передбачають виконання звичних для них різнотипних завдань.

Щорічно Міністерством освіти і науки України та Українським центром оцінювання якості освіти видаються накази та інші нормативно-правові документи, які регламентують організацію та проведення вступних випробувань в поточному навчальному році. З ними необхідно ознайомлюватися вчителям по мірі їх оприлюднення на офіційному сайті Міністерства освіти і науки України.

Отже, допомогти педагогам підготувати учнів до проходження НМТ, а також сприяти розвитку компетентності вчителя у використанні тестових онлайн-технологій, підвищенню якості освіти – одне з основних завдань установ з організації взаємодії між учасниками освітнього процесу.

З метою підвищення фахового рівня вчителів, які навчають учнів 11-х класів, корисними є організовані комунальним закладом Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти методичні поради, а також онлайн-підготовка з практичними заняттями фахівців Харківського регіонального центру оцінювання якості освіти та Українського центру оцінювання якості освіти.

Одним із основних завдань закладів освіти є створення умов випускникам для системного повторення набутих у 5-11-х класах знань із предметів, які виносяться на НМТ. Для вирішення цього завдання пропонуємо розробити навчально-тематичні плани, з урахуванням повторення учнями 11-х класів навчального матеріалу з відповідних предметів, які реалізовуватимуться в позанавчальний час.

Протягом навчального року слід здійснювати вивчення профорієнтаційних нахилів учнів з метою оптимального вибору навчальних предметів тестування та подальшого самовизначення школярів, відповідно до їхніх пізнавальних можливостей, соціальної адаптації та успішної інтеграції в суспільстві, створювати умови для оптимальної реалізації випускниками свого освітнього й особистісного потенціалу.

Необхідно спрямовувати освітній процес на навчання, застосування знань, а не на їх накопичення. Опора на практичне використання знань не виключає якісної теоретичної підготовки, навпаки, – без достатньої теоретичної підготовки проблема використання знань так і залишиться нерозв'язаною.

Слід обговорювати завдання НМТ (а також завдання із методичних посібників, які мають відповідні грифи) на засіданнях методичних об'єднань учителів; робити наголос не на запам'ятовуванні навчального матеріалу, а на його елементарному розумінні учнями. Під час підготовки учнів до проходження вступних випробувань потрібно формувати в них навички роботи із онлайн-тестами, техніку їх виконання (самоконтроль часу, умовне

визначення меж результатів тощо). Пропонуємо також проводити тренувальне тестування за програмою ЗНО, використовувати систему елективних курсів, факультативів, індивідуально-групових занять для задоволення пізнавальних потреб учнів.

Методичні рекомендації, корисна інформація та анонси подій області, новини освітнього процесу розміщуються та постійно оновлюються у відповідних рубриках на вебсайті комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти (<http://www.soippo.edu.ua/>).

Керівникам органів управління освітою

1. Розглянути підсумки проведення національного мультипредметного тесту 2023 року на засіданнях колегій місцевих органів управління освітою.

2. Проаналізувати результативність складання випускниками 11-х класів закладів загальної середньої освіти національного мультипредметного тесту з предметів, винесених на складання у 2023 році, задля з'ясування причин низької результативності та виявлення факторів, що впливають на результати.

3. За результатами проведеного аналізу скласти план заходів щодо організації системної роботи районних (міських) служб за напрямом підготовки учасників освітнього процесу до якісного проходження національного мультипредметного тесту у 2024 році.

4. Забезпечити проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи щодо порядку, умов, особливостей проведення національного мультипредметного тесту у 2024 році в закладах освіти.

5. Активізувати роботу шкільних методичних об'єднань учителів-предметників із метою посилення підготовки учнів до вступних випробувань. Першочергово рекомендуємо організувати в закладах загальної середньої освіти майстер-класи та тренінги, метою яких буде підвищення рівня професійної компетентності вчителів, поглиблення теоретичних знань і набуття ними практичних умінь та навичок із підготовки учнів до національного мультипредметного тесту. Такі заходи мають бути постійно діючими і складатися з теоретичних і практичних занять.

Директорам закладів загальної середньої освіти

1. На педагогічних радах розглянути підсумки проведення національного мультипредметного тесту 2023 року та проаналізувати результативність складання учнями-випускниками закладів освіти предметів (українська мова, математика, історія України, біологія, фізика, хімія, англійська, німецька, французька, іспанська мови).

2. Ознайомити педагогічних працівників із презентаційними матеріалами директорки Українського центру оцінювання якості освіти Тетяни Вакуленко щодо підсумків проведення, результатів НМТ 2023 року: https://www.youtube.com/watch?v=LMr_F9sCICE, а також із матеріалами пресконференції «Вступні випробування у 2024 році: чого очікувати» за участі голови Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій Сергія Бабака, заступника міністра освіти і науки з питань вищої освіти

Михайла Винницького та директорки Українського центру оцінювання якості освіти Тетяни Вакуленко: <https://www.youtube.com/watch?v=Lks1o6POh-k>.

3. Сприяти інформуванню педагогічних працівників, випускників та їхніх батьків про особливості проведення НМТ-2024.

4. Посилити внутрішньошкільний контроль за роботою вчителів, які навчають у випускних класах (перевірка календарного та поурочного планів, співбесіди з вчителями).

5. Забезпечити участь педагогічних працівників, які навчають предметам, винесеним на НМТ у 2024 році, у нарадах, вебінарах, методичних порадиниках, тренінгах, zoom-конференціях, організованих Українським центром оцінювання якості освіти, Харківським регіональним центром оцінювання якості освіти, Сумським обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти, Центрами професійного розвитку педагогічних працівників.

6. Сприяти розміщенню у закладі освіти, бібліотеці, навчальних кабінетах куточків НМТ-2024.

Заступникам директорів закладів загальної середньої освіти

1. Розробити план заходів щодо організації та підготовки учасників освітнього процесу до якісного проходження національного мультипредметного тесту у 2024 році.

2. Опрацювати та проаналізувати нормативні документи щодо організації та проведення національного мультипредметного тесту 2024 року.

3. Розглядати виконання плану заходів з підготовки учнів до національного мультипредметного тесту та специфіки їх проведення на інструктивно-методичних нарадах при директорові.

4. Здійснити аналіз результатів національного мультипредметного тесту 2023 року, рівня засвоєння учнями навчального матеріалу з відповідних тем, з'ясувати причини низької результативності участі учнів у тестуванні та вжити заходів до покращення якості знань майбутніх випускників.

5. Посилити контроль за підготовкою випускників до участі у НМТ-2024.

6. Здійснювати дієву консультаційну допомогу з питань підготовки та проведення НМТ 2024 року серед випускників та їхніх батьків; ініціювати проведення тематичних нарад; семінарів для вчителів, які готують учнів до тестування.

7. Систематично опрацьовувати інформацію на сайтах Українського центру оцінювання якості освіти, Харківського регіонального центру оцінювання якості освіти, Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти.

Учителям загальноосвітньої підготовки закладів загальної середньої освіти

1. Оформити куточки НМТ-2024 у навчальному кабінеті.

2. Ознайомитись із онлайн роз'ясненнями щодо змісту, структури й особливостей виконання завдань тестів за посиланням <https://www.youtube.com/@user-vt1tw1yk5d/videos>.

3. Детально опрацювати програму зовнішнього незалежного оцінювання для осіб, які бажають здобувати вищу освіту на основі повної загальної середньої освіти (відповідно з кожного навчального предмета); психометричні характеристики сертифікаційних робіт (відповідно з кожного навчального предмета); критерії оцінювання.

4. Своєчасно аналізувати стан готовності одинадцятикласників до національного мультипредметного тесту; виявляти рівень сформованості компетентностей, прогалин у знаннях учнів із навчальних предметів, обраних для складання НМТ.

5. Здійснювати підготовку випускників до виконання тестових завдань за моделями, які розроблено відповідно до вимог Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, пропонованими Українським центром оцінювання якості освіти.

6. Систематично здійснювати роботу з відпрацювання у випускників навичок виконання тестових завдань різної форми й ступеня складності, практикувати використання тестування як навчального прийому та контрольної форми перевірки знань, умінь і навичок учнів: під час вивчення нового матеріалу; перевірки знань (тестові завдання різної форми – для поетапного контролю, підсумкові та тематичні тестові завдання); для закріплення нового матеріалу (індивідуальні й групові тестові вправи); як домашнє завдання (тестові завдання для самоконтролю).

7. Присвятити уроки наприкінці навчального року, на яких заплановано повторення, узагальнення та систематизація вивченого матеріалу, роботі з тестовими технологіями, урахувавши індивідуальні особливості учнів класу, з'ясувавши, які існують прогалини в їхніх знаннях, уміннях і навиках, а також урахувавши результати моніторингових досліджень рівня підготовки одинадцятикласників до роботи з тестовими технологіями національного мультипредметного тесту.

8. Використовувати готові зразки тестових завдань, які розміщено у офіційному звіті про результати НМТ у 2023 році (том II) Українського центру оцінювання якості освіти (https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2023/08/ZVIT-NMT_2023-Tom_2.pdf) або ж надруковані в методичній літературі, фаховій пресі, спеціальних збірниках, добираючи їх уважно, аналізуючи їх відповідність головним дидактичним вимогам до структури та змісту навчальних і контрольних завдань.

9. Ознайомлювати учнів зі структурою тестів, методикою та критеріями оцінювання сертифікаційних робіт, процедурою НМТ, – на групових та індивідуальних заняттях. Під час використання тестових завдань в освітньому процесі доцільно готувати учнів і до самої процедури проходження національного мультипредметного тесту. Для цього вчителів варто звернути увагу на розподіл часу на виконання тих чи інших тестів та його онлайн-формат комп'ютерний формат.

10. Систематично самовдосконалюватись з питань використання тестових технологій.

11. Використовувати позанавчальний час (групові та індивідуальні консультації, факультативи) для підготовки учнів до НМТ.

12. Спрямувати виховну роботу на підвищення мотивації учнів до складання ними НМТ; залучати до виховних заходів психологів, працівників закладів вищої освіти.

13. Здійснювати вивчення профорієнтаційних нахилів учнів з метою оптимального вибору предметів тестування та подальшого самовизначення школярів, відповідно до їхніх пізнавальних можливостей, соціальної адаптації та успішної інтеграції в суспільстві, створювати умови для оптимальної реалізації випускниками свого освітнього й особистісного потенціалу.

14. Наголошувати на перевагах НМТ учням та підтримувати впевненість в їхніх знаннях.

15. Використовувати у своїй роботі методичні рекомендації методистів навчально-методичного відділу координації освітньої діяльності та професійного розвитку Сумського ОШПО (<http://www.soippo.edu.ua/index.php/storinka-methodysta>), фахівців Харківського регіонального центру оцінювання якості освіти (<https://zno-kharkiv.org.ua/zno>).

Практичним психологам закладів загальної середньої освіти

1. Розробити методичні рекомендації для педагогічних працівників, учнів та їхніх батьків щодо підвищення рівня готовності до складання НМТ.

2. Проводити у закладі освіти психологічні тренінги, спрямовані на зняття психологічної напруги у випускників перед участю у НМТ.

3. Регулярно проводити співбесіди з учнями, що мають високий рівень тривожності; учнями з проблемних родин; випускниками з низьким рівнем мотивації.

Випускникам закладів освіти

1. Визначитися із навчальним додатковим предметом, який буде входити до субтесту НМТ 2024 року. Якомога раніше обрати ті факультети та спеціальності, які Вам потрібні для вступу до закладів вищої освіти.

2. Пройти минулорічні тести ЗНО з обраних предметів (<https://testportal.gov.ua/testy-mynulyh-rokiv/>), тренувальні варіанти для підготовки до національного мультипредметного тесту (<https://osvita.ua/test/86485/?fbclid=IwAR1FuP98zsasYZPZDbdWPfOwKG6xr47vdS1BhGiAoGy6L52CsnPRhgeTpiI>) та проранжувати навчальні предмети, які будете складати.

По-перше, проходження минулорічних тестів (https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2023/08/ZVIT-NMT_2023-Tom_2.pdf) дозволить скласти уявлення про те, із чим доведеться стикнутися наприкінці навчального року, а, по-друге, буде можливість об'єктивно оцінити себе і свій рівень володіння навчальним матеріалом.

3. Скласти графік підготовки до НМТ. Для того, щоб зробити це, необхідно взяти перелік тем, які входять до програми з тих чи інших предметів, визначитися із найбільш складними, та визначити приблизні строки, до яких маєте опанувати певний обсяг навчального матеріалу.

4. Визначитися із способом підготовки до тестів НМТ. Більшість учнів звертаються за допомогою до репетитора або записуються на підготовчі курси при закладах вищої освіти. Знов-таки, кожен випадок індивідуальний, проте, як правило, найбільший ефект дає регулярна систематична самостійна підготовка.

5. Звернути увагу на вибір посібників тим абітурієнтам, які вирішили самостійно готуватися до НМТ. Сьогодні можна знайти різні посібники для підготовки з окремих предметів, що не позбавлені некоректностей.

На сайті УЦОЯО є необхідні матеріали для підготовки до тестування з окремих предметів. Їх можна знайти в розділі «Підготовка до ЗНО», або у офіційному звіті про результати НМТ у 2023 році (том II) Українського центру оцінювання якості освіти (https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2023/08/ZVIT-NMT_2023-Tom_2.pdf).

6. Тренуватися перед офіційним тестуванням. Варто виконувати якнайбільше опублікованих тестів – заради тренування, наприклад, проходити тести онлайн.

7. Додержуватися, під час тренувань, усіх рекомендацій щодо правильного вирішення окремого завдання чи тесту в цілому.

8. Пам'ятати: на виконання завдань НМТ буде відведено 60 хвилин на кожний навчальний предмет. Для зручності роботи над тестом можна змінювати масштаб зображення на екрані, відслідковувати час за таймером, розміщеним у верхньому правому куті екрана, за потреби користуватися чернеткою. Також буде передбачено можливість змінювати відповіді на завдання, позначивши інший варіант (до натискання ними на кнопку «Так, завершити роботу»), та дочасно завершити проходження НМТ. Діятиме функціонал, що даватиме змогу бачити номери завдань кожного блоку, на які надано відповіді. Одразу після завершення роботи можна бачити на екрані кількість наданих відповідей і тестовий бал з кожного навчального предмета, а відтак визначити свої результати, скориставшись відповідними таблицями переведення тестових балів у шкалу 100-200.

Батькам випускників

1. Не підвищуйте тривожність дитини напередодні вступного випробування, бо це негативно позначиться на результатах тестування.

2. Забезпечте вдома зручне місце для занять і слідкуйте, щоб дитині ніхто не зважав.

3. Допоможіть дитині розподілити теми підготовки по днях.

4. Підбадьорюйте дитину, підвищуйте її упевненість у собі.

5. Контролюйте режим підготовки до вступних випробувань, не допускайте перевантажень.

6. Зверніть увагу на харчування дитини.

7. Забезпечте дитині повноцінний відпочинок напередодні вступного випробування. Вона має відпочити і добре виспатися.

8. Не критикуйте дитину за не досить високі результати оцінювання. Не тривожтесь про кількість балів, яку дитина отримає під час НМТ. Не досить високий результат – це не трагедія, це – досвід. Обговоріть те, що трапилося, і

врахуйте цей досвід. По суті, наші діти не просто складають іспити з навчальних предметів, вони вчаться долати труднощі. Вірте у свою дитину, її здібності, знання. Дайте їй відчуття, що ви її любите, розумієте і підтримуєте у будь-яких ситуаціях.

Тільки правильно спланований та організований комплексний процес підготовки, описаний вище, стане фактором, що вплине на якість освіти випускників, сприятиме підвищенню результативності складання ними національного мультипредметного тесту, створюватиме атмосферу продуктивного співробітництва між усіма суб'єктами педагогічної діяльності.

Завідувач навчально-методичного
відділу моніторингу якості освіти та
зовнішнього незалежного
оцінювання КЗ СОППО

Підпис наявний в оригіналі

О.І. Остапенко